

රමදාන් මාසයේ පැහැර හරිනු ලබන
සූත්තාන්

السنن المهجورة في رمضان

< සිංහල >

اسم المحاضر
محمدناصرالدين الألباني رحمه

Translator's name: ජාසිම් බින් දඳුයාන්

Reviser's name: මුහම්මද අසාද්

ترجمة: جاسم بن دعيان

مراجعة: محمد آساد

රමදාන් මාසයේ පැහැර හරිනු ලබන සුන්නාන්

කර්තෘ

ෂේක් මුහම්මද් නාසිරුද්දීන් අල් අල්බානී (රහි)

සිල්සිලාතුල් හුදා වන් නූර් පටි අංක 590 න් උපුටා ගන්නා ලදී

සිංහල බසින්

ජාසිම් ඉබ්නු දඉයාන්

ප්‍රශ්නය: ගෞරවනීය අෂ් ෂේක් තුමනි! මෙම අවස්ථාවේ. ආශීර්වාද ලැබූ රමදාන් මාසය පිළිබඳ අපට යහපත් වචන කිහිපයක් පැවසිය හැකි ද?

ෂේක් අල් අල්බානී (රහි) තුමා මෙසේ පිළිතුරු දුන්නේය.

උත්තරිතර: අල්ලාහ් ඔහුගේ ග්‍රන්ථය වන අල් කූර්ආනයේ මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن

قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ (183)

අහෝ විශ්වාස කළවුනි! නුඹලා බැනීමත් විය හැකි වනු පිණිස නුඹලාට පෙර වූවන් කෙරෙහි අනිවාර්යය කරනු ලැබුවාක් මෙන් නුඹලා කෙරෙහි ද උපවාසය අනිවාර්යය කරනු ලැබීය. (සූරා බකරා :183)

ඒ නිසා මෙම වාක්‍ය මගින්, සියලු කීර්ති හා බලය හිමි අල්ලාහ්, එහි පැමිණි සිටි මුහම්මද් (සල්) තුමාණන්ගෙන් කිසිවෙකුට ගැටලුවක් විය

නොහැකි අයුරින්, ඔවුන්ට පෙර වූ ජනතාවන් කෙරෙහි අනිවාර්යය කළ අයුරින් ඔවුන්ටද අනිවාර්යය කරනු ලැබූ බව පැහැදිලි ව ප්‍රකාශ කළහ. මෙම වාක්‍යය පාරායනා කරන මුස්ලිම්වරුන් සියලු දෙනාම මෙහි අර්ථය පහදා ගනු ඇත. එහෙත් මම මෙහිදී පවසන්නට තිබෙන, මුස්ලිම්වරු බොහෝ දෙනෙක් සැලකිල්ලට නොගන්නා තවත් වැදගත් කරුණක් පිළිබඳ ව පහදා දීමට අපේක්ෂා කරමි. මෙම වාක්‍යයෙහි අවසාන කොටසෙහි අල්ලාහ් සඳහන් කරන වදන් දෙස බලමු.

لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ (183)

(මෙමගින්) “නුඹලා බැතිමත් විය හැකි වනු පිණිස.”

මේ නිසා, අල්ලාහ් සුබ්හානහු වතආලා, තමා විශ්වාස කරන තම ගැත්තන්ට අණ කරන විට හෝ නීති පනවන විට, අණ පමණක් සඳහන් කරන නමුත්. එහි තිබෙන ප්‍රඥාව පිළිබඳ ව කිසිවක් පහදා නොදෙයි. අල්ලාහ් තම ගැත්තන් මත වගකීම පවරන විට, ඒවා මගින් ඔහු ජනතාව පරීක්ෂණයට පත් කරමින්, එම අණ අනුගමනය කරන්නන් කවුරුන්ද, ඒවා අනුගමන නොකරන්නන් කවුරුන්දැ යි පැහැදිලි වීම ඔහුගේ පොදු ප්‍රඥාව වේ.

කෙසේ වෙතත්, අල් කුර්ආනයේ නිතර දක්නට නොතිබෙන යමක් මෙම වාක්‍යයෙහි අල්ලාහ් පවසයි. මෙහිදී උපවාසයේ යෙදීම සඳහා හේතුව කුමක් දැ යි අල්ලාහ් පවසයි. එනම්,

لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ (183)

(මෙමගින්) “නුඹලා බැතිමත් විය හැකි වනු පිණිස.”

උපවාසය යනු ආහාර පානයෙන් හා වෙනත් දේ වලින් වැළකී සිටීම අනිවාර්යයක් වන නමුත්, මෙහි අරමුණ සහ අදහස, දේව විශ්වාසීන් උපවාසයේ යෙදීමට පදනම වන ප්‍රඥාව මෙම මාසයේ අනුමත කරන ලද සහ සතුට ගෙන දෙන දේ භුක්ති විඳීමෙන් වැළකී සිටීම පමණක් නොවේ. කෙසේ වෙතත්. මෙම වාක‍්‍යයේ අවසාන කොටසේ, ඔබ බිය බැතිමත් බවට පත්වනු පිණිසය.“ යනුවෙන් පවසයි.

(183) **لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ**

(මෙමගින්) “නුඹලා බැතිමත් විය හැකි වනු පිණිස.“

එනම්, උපවාසය අනිවාර්ය කිරීමේ ප්‍රඥාව, උත්තරීතර අල්ලාහ් වෙත අවනත වීමේ ක්‍රියාව වර්ධනය කිරීම සහ එයට පෙර වූ මාසයන්ට වඩා උපවාස මාසයේ අවනතභාවය තවත් අධික කරනු පිණිස මිනිසාට උපවාසය නියම කරන ලද බවය. මේ සම්බන්ධ ව මුහම්මද් නබි (සල්) තුමාණන් දේව ප්‍රඥාව පිළිබඳව පැහැදිලි කළ බව හදිස් වදන් ඇත. “කවරෙකු හෝ ඔහුගේ අසත්‍ය වදනෙන් හා ක්‍රියාවන්ගෙන් වැළකී නොසිටියේ ද, ඔහුගේ ආහාර හා පානයන්ගෙන් වැළකී සිටීමේ උපවාසයෙන් අල්ලාහ්ට කිසිදු අවශ්‍යතාවක් නොමැත.“ මූලාශ්‍ර සහිත බුහාරි 1903. එනම් නියමිත කාල වේලාව තුළයේ දී ආහාර පානයෙන් වැළකී සිටින මෙම අනිවාර්ය උපවාසයෙන් අල්ලාහ් කිසිවක් අපේක්ෂා නොකරන බවද, ඒ වෙනුවට පාප ක්‍රියාවන් ලෙසද කීකරු නොවන ක්‍රියාවන් ලෙසද හඳුන්වා දෙමින් අල්ලාහ් තහනම් කළ අසත්‍ය වදනින් හා අසත්‍ය ක්‍රියාවන්ගෙන් වැළකී සිටීම අල්ලාහ් අපේක්ෂා කරන බව මෙහි සැබෑ අදහස වේ.

මේ හේතුවෙන් අල්ලාහ්ගේ රසූල් (සල්) තුමාණන් මෙම වදන තවත් තහවුරු කර පවසයි.

لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ (183)

(මෙමගින්) “නුඹලා බැතිමත් විය හැකි වනු පිණිසය.”

එනම්, නුඹලා ආහාර පානාදියෙන් වැළකී සිටීමට අමතර ව, අල්ලාහ් සුබ්හානහු වතආලා වෙත සමීප වීමේ අරමුණින්, මිනිසුන්ට හානි සිදුකිරීමේ ක්‍රියාවන් වන කේළාම් කීම, ඕපාදූප කීම, බොරු සාක්ෂි දීම, අසත්‍යය පැවසීම වැනි, සැවෝම හොඳ හැටි දන්නා අයහපත් ක්‍රියාවන්ගෙන් වැළකී සිටිය යුතුය.

මේ හේතුවෙන් උපවාසය අවලංගු කිරීම සඳහා ආහාර පාන ගැනීම, ලිංගික ආශ්‍රය වැනි ක්‍රියාවන්ට පමණක් සීමා නොවන බව දැන සිටීම සියලු මුස්ලිම්වරුන්ගේ වගකීම වේ. උපවාසය යනු ඔබ මේවායින් වැළකී සිටීම පමණක් නොවේ. මේ හේතුවෙන් ඇතැම් ආගමික විද්වතුන් උපවාසය අවලංගු කරන ක්‍රියාවන් වර්ග දෙකට අයත් බව අදහස් දක්වන අතර, මෙම භාග්‍යය ලත් මොහොතේ ඒවා පිළිබඳ ව පහදා දෙන්නට අදහස් කරමි, ඉන්ෂා අල්ලාහ්.

මෙය විශේෂයෙන් වැදගත් මාතෘකාවක් වන්නේ, මෙදිනයන්හි කුත්බා දේශනා කරන ආලිම්වරුන් උපවාසය අවලංගු කරන බවට අපි ඉහත සඳහන් ආහාර පාන හා ලිංගික ආශ්‍රය වැනි කායික ක්‍රියාවන් ගැන පමණක් සඳහන් කරති. එහෙත් අවංක උපදේශකවරුන් සහ යහමහට කැඳවන්නන් වශයෙන් ඔවුන් අවධානය යොමු කළ යුත්තේ, උපවාසය විනාහ කරන මෙම දෙවැනි වර්ගයට අයත් කරුණු සම්බන්ධයෙන්ය. මෙයට ප්‍රධාන හේතුව පළමුවන වර්ගයට අයත් ආහාර පාන හා ලිංගික ආශ්‍රය වැනි ලෞකික ක්‍රියාවන් පමණක් උපවාසය විනාශ කරන බව පොදු ජනතාව සහ ආලිම්වරු තම දැනුමට සීමා පනවා ගැනීමයි. එනමුත් උපවාසය අවංගු කරන ලෞකික

නොවන කරුණු කිහිපයක් තිබෙන බවද අපි සියලු දෙනාම මතකයේ තබා ගත යුතුය.

“කවරෙකු හෝ ඔහුගේ අසත්‍යය වදනෙන් හා ක්‍රියාවන්ගෙන් වැළකී නොසිටියේ ද, ඔහුගේ ආහාර හා පානයන්ගෙන් වැළකී සිටීමේ උපවාසයෙන් අල්ලාහ්ට කිසිදු අවශ්‍යතාවක් නොමැත.“යන හදිස් වදනට අපි සවන් දුන්නෙමු.

මේ නිසා, සෑම උපවාසිකයෙකුම තමන් ගැනම පරීක්ෂණ කර ගත යුතුය. තමා කායික කාර්යයන්ගෙන් පමණක් වැළකී උපවාසයේ යෙදෙන්නේද, නැතහොත් තමා කායික නොවන කාර්යයන්ගෙන්ද වැළකී උපවාසයේ යෙදෙන්නේද යැයි ඔහු ප්‍රශ්න කර ගත යුතුය. එනම් ආශීර්වාද ලත් රමදාන් මාසයේ ඔහු තම සියලු හැසිරීම් සහ විලාසයන් යහපත් අතට වෙනස් කර ගත්තේද? ඔහු එලෙස කළේ නම්, උත්තරීතර අල්ලාහ් පවසන ආකාරයට ඔහු තම අරමුණ ඉටු කර ගත්තේය.

لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ (183)

(මෙමගින්) “නුඹලා බැතිමත් විය හැකි වනු පිණිසය.“

එහෙත්, තම උපවාසය ආහාර පානය සහ ලිංගික ආශ්‍රයෙන් වැළකී සිටීමට පමණක් සීමා කර ගෙන, රමදාන් මාසයට පෙර සිදුකළ ආකාරයෙන්ම තම ක්‍රියා කලාපය දිගටම ගෙන ගියේද, එම තැනැත්තා මෙම ශක්තිමත් පරමාධිපතිගේ දේව නියෝගයන් පනවන ලද උපවාසය අපේක්ෂා කළ ප්‍රඥාව, ඔහුගෙන් බලාපොරොත්තු වූ හැසිරීම කිසිවක් ඉටු නොකළ බව පැහැදිලිය.

لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ (183)

(මෙමගින්) “නුඹලා බැතිමත් විය හැකි වනු පිණිසය.“

එබැවින්, උපවාසය අවලංගු කරන ලෞකික නොවන අනිකුත් දේ පිළිබඳ ව මතකයේ තබා ගත යුතු බවද අපගේ මුස්ලිම් සහෝදරවරුන්ට මතක් කළ යුතු ව තිබේ. අවාසනාවකට සමාජයට අවවාද කරන සහ යහ මහ වෙතට ආරාධනා කරන පිරිස මේවා ගැන කථා කරන්නේ ඉතාමත් සුළු වශයෙනි. මේ හේතුවෙන් සාමාන්‍ය පොදු ජනතාව මෙවැනි උපවාසය අවලංගු කරන ලෞකික නොවන කරුණු කිසිවක් පිළිබඳ ව අනවබෝධයෙන් සිටිති.

මෙම අලංකාරවත් සභාවට පැමිණ සිටින සහෝදරවරුන්ට මතක් කිරීමට මට අවශ්‍ය වන්නේ මේ කායික නොවන කරුණු පිළිබඳවයි. ඉන්ෂා අල්ලාහ්, මෙම අනුශාසනය මගින් ඔබ සියලු දෙනාම උපවාසය විනාශ කරන කායික නොවන කරුණු පිළිබඳ ව අවබෝධය ලැබ ඒ මාර්ගයෙන් මෙම භාග්‍යවන්ත මාසයේ උත්තරීතර අල්ලාහ්ට සමීප වීම සඳහා කටයුතු කරන බවද, අති කාරුණික අල්ලාහ් මෙම වැයමේ අපට සාර්ථක ව සහය දී ලෞකික හා ලෞකික නොවන සියලු ක්‍රියාවන්ගෙන් ඉවත් වීමට ඉන්ෂා අල්ලාහ් පහසු කරනු ඇත.

මෙයට අමතරව, මුස්ලිම්වරු බහුතර දෙනෙක් සහ දැනුම සහිත බොහෝ උගත් පිරිස නොසලකා හරින කරුණු කිහිපයක් පිළිබඳ ව ඔබ සැමගේ අවධානය යොමු කරනු ඇතැයි බලාපොරොත්තු වෙමි.

මෙහිදී ඔබ සැම නොසලකා හරින තවත් වැදගත් හදිස් වදනක් පිළිබඳ ව ඔබ සැමගේ අවධානය යොමු කිරීමට මම කැමැත්තෙමි. මෙසේ මෙය නොසලකා නොහැරීමට ප්‍රධාන හේතුව, මෙම විෂය සම්බන්ධ ව තිබෙන තවත් හදිසයක් සමඟ සසඳන්නට බොහෝ දෙනෙක් අපොහොසත් වීමේ හේතුවෙනි. මෙම හදිස් වදන මෙය වේ. “මගේ සමාජය උපවාසය අවසාන කිරීමට හදිසි වීමටද, අලුයම ආහාර ගැනීමට ප්‍රමාද කිරීමටද හැකි වන තුරු මගේ සමාජය යහ මාර්ගයේ දිගටම නිරත වී සිටින්නේය.” යනුවෙන් රසූල් (සල්) තුමාණන් වදාළහ.

මෙහිදී කරුණු දෙකක් පිළිබඳ ව හදිස් වදන් සඳහන් කරන නමුත්, ඒවා දෙකම බොහෝ දෙනා සැලකිල්ලට නොගනිති. ඒ කරුණු දෙක වන්නේ උපවාසය අවසන් කිරීමට හදිසි වීම සහ අලුයම (සුහුර්) ආහාර ගැනීමට ප්‍රමාද කිරීම යන්නයි.

මෙහිදී පළමුවන කරුණු වන උපවාසය අවසන් කිරීම ඉක්මන් කරන ලෙස දෙන උපදෙස පිළිබඳ ව එය තවත් හදිසියකට පටහැණි බව ඇතැම් පිරිස පවසනු අසා ඇත්තෙමු. එම හදිසිය “මගේ උම්මා ව මගේරිබ් නැමදුම ඉටු කිරීමට ඉක්මන් කරන තුරු ඔවුන් යහ මාර්ගයේ දිගටම සිටිති.” යනුවෙන් පවසයි.

මෙහිදී කරුණු දෙකක් ඉටු කිරීමට ඉක්මන් කරන ලෙස අණ කරන වැදගත් හදිස් වදන් දෙකක් තිබෙන බව අපි දකිමු. මේ පසුබිමෙහි ක්‍රියාවන් දෙකක් එක වරම ඉක්මන් කළ නොහැකි බව ඇතැම්හු පවසති.

එහෙත් මෙම ක්‍රියා දෙක අතර සමනයක් කළ හැකි බවද, උපවාසය අවසන් කිරීම ඉක්මන් කිරීම සහ මගේරිබ් සලාත් ඉටු කිරීම ඉක්මන් කිරීම යන ක්‍රියා දෙකම පහසුවෙන් කළ හැකි බවද පෙනේ. මෙලෙස ඉටු කළ නබ් (සල්) තුමාණන් පැහැදිලි ආදර්ශයක් පෙන් වූ බව අපි දැන ගත යුතුය. නබ් (සල්) තුමාණන් ඉදි ගෙඩි තුනකින් තම උපවාසය අවසන් කළහ. අනතුරු ව මගේරිබ් සලාතය ඉටු කළහ. ඉන් පසුව තවත් ආහාර අනුභව කිරීමට අවශ්‍ය නම්, ආහාර තිබේ නම් නැවත වරක් ආහාර ගත්හ.

එහෙත්, වාර්තමානයේ අපි දෙවර්ගයටම අයත් වැරදි සිදුකරමු.

1. පළමු ව මගේරිබ් අදාත් පැවසීම නියමිත වේලාවෙන් ප්‍රමාද කරනු ලබයි. කිහිප දෙනෙකු පමණක් අදාත් පැවසූ විගස මස්ජිදයේ මගේරිබ් සලාතය ඉටු කිරීමට මහත් ඕනෑකමක් දක්වති. මෙම ප්‍රමාදයෙන් පසුව තවත් වරදක් සිදු කෙරේ, එනම් අදාත් පවසා අවසන් කරන තුරු බලා සිට ඉන් පසුව සියලු දෙනාම ආහාර

2. සඳහා වාඩි වෙති. ඔවුන් මෙහි දී කරන්නේ උපවාසය අවසන් කිරීම පමණක් නොව රාත්‍රී භෝජනය සඳහා රැස් වන ආකාරයෙන්ය.

ඇතැම් මැද පෙරදිග දේශයන් හි මග්රිබ් සලාතය අදාත් පවසන්නේ නියමිත වේලාවෙන් පසුවය. මෙයට හේතුව ඉස්ලාමීය නීති රීති අත හැර දමා තාරකා ශාස්ත්‍ර දින දර්ශනයට එකඟ ව ක්‍රියා කරති. අපද ක්‍රියා කරන්නේ එවැනි කාල සටහනට එකඟවය.

අවාසනාවකට, මෙවැනි කාල සටහන මේ පෘථිවිය සලකන්නේ පැතලි තලයක් ලෙසයි. සැබැවින්ම මේ පොළොව, විශේෂයෙන් අපගේ දේශයේ පොළොව පැතලි එකක් නොවේ. එහි පහත් බිම් හි මිටියාවත් ද, උස් කඳු ද පිහිටා තිබේ. මේ හේතුවෙන් මුහුදු වෙරළ, මිටියාවන සහ කඳු පෙදෙස වැනි විවිධ ස්ථානයන්ට එක වේලාවක හිරු බසින බව කීම වරදකි. සෑම තැනකටම හිරු බසින වේලාවක් ඇත. නගරයක හෝ පිටිසර ගම්මානයක තම දැසින් හිරු බසිනු දකින කෙනෙකුට, එය කුමන මොහොතක හේ වේවා, එයයි ඔහුට හිරු බසින වේලාව වන අතර ඔහු උපවාසය අවසන් කිරීමට ඉක්මන් කළ යුතුය. “මගේ සමාජය උපවාසය අවසාන කිරීමට හදිසි වන තුරු මගේ සමාජය යහ මාර්ගයේ දිගටම නිරත වී සිටින්නේය.” යැයි පැවසූ නබි (සල්) තුමාණන් ශරීෆා ව උගන්වන්නට සහ එය ක්‍රියාවේ යොදන්නට ප්‍රවේශම් වූහ.

නබි (සල්) තුමාණන්ගේ තවත් හදිසි වදනක් දෙස බලමු. “රාත්‍රිය මේ දිසාවෙන් පැමිණෙන විට, (එතුමාණන් නැගෙන හිර දෙසට අත දිගු කළහ) දවස මේ දිසාවෙන් බැහැර යන විට (එතුමාණන් බටහිර දෙසට අත දිගු කළහ) හිරු බැස ගිය විට, උපවාසයේ යෙදෙන්නෙකුගේ උපවාසය බිඳුණේය.” මූලාශ්‍ර සහිත් අල් බුහාරි අංක 1954.

“උපවාසයේ යෙදෙන්නෙකුගේ උපවාසය බිඳුණේය.” යන වාක්‍යයෙහි අර්ථය කුමක්ද? ඔහු උපවාසය පිළිබඳ නීතියට එකඟ

ව උපවාසය අවසන් කළ යුතුය යන්න අර්ථය වේ. මෙහිදී රසුල් (සල්) තුමාණන් කලින් සඳහන් කළ “උපවාසය අවසන් කිරීමට ඉක්මන් වන්න” යන හදිසය මෙහි අදාළ වන අතර, රසුල් (සල්) තුමාණන් ගමනක යෙදුනු අවස්ථාවක පවා මෙම නිගමනයට එකඟ ව ක්‍රියා කළහ.

දිනක් තම සහායවරයෙකුට ඉල්තාර් හෙවත් උපවාසය අවසන් කිරීම සඳහා ආහාර සුදානම් කරන ලෙස නබි (සල්) තුමාණන් පැවසූහ. එවිට එම සහායවරයා, “අල්ලාහ්ගේ රසුල් (සල්) තුමනි! අප ඉදිරියේ තවමත් දහවල් කාලය ඉතිරි වී තිබේ.” යැයි කීවේය. එනම්, ඉර බැස ගිය පසුවද බටහිර දිසාවෙහි හිරු එළිය තවමත් තිබෙන බව ඔහු කීය. මෙයට පිළිතුරු නුදුන් රසුල් (සල්) තුමාණන්, ඔහුට ඉල්තාර් සඳහා ආහාර සුදානම් කරන ලෙස යළි තර කොට කීහ. හිරු එළිය තවමත් තිබෙන බව පිළිතුරු දුන් සහායවරයා, “අපි උපවාසය අවසන් කරන විට, දවසේ එළිය, හිරු එළිය තවම අහසේ තිබුණි. කෙනෙක් ඔටුවා මත නැග ගතහොත් ඔහුට සූර්යයා ව දැක ගත හැක.” යැයි වාර්තා කළේය. මූලාශ්‍ර සහිත බුහුරි 1955. රසුල් (සල්, තුමාණන් මෙලෙස ඉක්මන් කිරීමට හේතුව කුමක්ද? “මගේ සමාජය උපවාසය අවසාන කිරීමට හදිසි වන තුරු මගේ සමාජය යහ මාර්ගයේ දිගටම නිරත වී සිටින්නේය.” යන එකම හේතුව නිසාය.

මෙහිදී අපි දකින වැදගත් කරුණක් නම්, ඉක්මන් කළ යුතු යැයි සඳහන් වන ඉදි ගෙඩි කිහිපයකින් උපවාසය අවසන් කර, මග්රිබ් නැමදුම වහාම ඉටු කර කර, ඉන් අනතුරු ව අවශ්‍ය ආහාර සඳහා වාඩි විය හැක යන්නය.

ඔබ සැමට මතක් කිරීමට අවශ්‍ය වූ ප්‍රථම කරුණු වන්නේ හදිසි වදන් දෙකේම සඳහන් කරුණු දෙක සමථය කිරීම කෙසේද යන්න මේවාය. පළමුවන හදිසය උපවාසය අවසන් කිරීම ඉක්මන් කරන

ලෙස පවසන අතර, දෙවන හදිසය මග්ගිනි නැමදුම ඉක්මන් කරන ලෙස පවසයි. මේ හේතුවෙන් ඉල්තාර් නම් උපවාසය අවසන් කිරීම සුන්නාහ්වට එකඟ ව ඉදි ගෙඩි කිහිපයකින් හෝ ඒවා නොතිබුණේ නම් ජලය උගුරු කිහිපයක් පානය කිරීමෙන් අවසන් කළ යුතුය. මග්ගිනි සලාතය මස්ජිදයේ සමූහයක් වශයෙන් ඉටු කළ යුතුය.

මෙහිදී අදාළ දෙවන කොටස වන්නේ, හදිසයේ සඳහන් ඉතිරි කොටස වන “ඔවුන් අලුයම ආහාර ගැනීමට ප්‍රමාද කිරීම.” යන වදනයි. මෙය ඉල්තාර් ක්‍රියාවට විරුද්ධ ක්‍රියාව වන බව සලකන්න. එනම් සුහුර් ආහාර හැකි තරම් ප්‍රමාද කළ යුතුය. නමුත් අද සමාජයේ සිදුවන්නේ එයට හාත්පසින් විරුද්ධ ක්‍රියාවකි. බොහෝ දෙනෙක් ෆජ්ර් වේලාවට පැයකට පමණ පෙර සුහුර් ආහාර අවසන් කරති. මෙය වරදකි. නබි (සල්) තුමාණන් ගේ සුන්නාහ්වට හා හදිසයට පටහැනි බව සලකන්න. ඇතැම් අවස්ථාවන්හි සහාබවරු අදාත් හඬ ඇසෙන්නට ආසන්න ව, තමා ප්‍රමාද කළ සුහුර් ආහාර අනුභව කිරීමේ නිරතව සිටියි.

ඉස්ලාම් පහසු කරන කරුණු පිළිබඳ ව නබි (සල්) තුමාණන් පැවසූ හදිස් ඇත. මෙය ඉස්ලාමයේ ප්‍රතිපත්තියක් වන අතර මුස්ලිම්වරු එය ගැන සතුටු වෙති. උපවාසය පිළිබඳ ව විශේෂ හදිසයක් පහත සඳහන් කුර්ආන් වාක්‍යයට අදාළවේ.

“අල්ලාහ් ඔබට සියලු දේ පහසු කිරීමට අදහස් කරයි. කිසිවක් අපහසු කිරීමට ඔහු අදහස් නොකරයි.”

